

HANUS ANDREASSEN

Tá ið vit hugsa um Averbode-ferðina hjá Janusi, eiga vit at minnst, at hóast skaldið hevði eina rættiliga dygga europeiska kjølfestu, hevði hann sæð ógvuliga lítið av meginlandinum. Halda vit Føroyar uttanfyri, hevði hann búið meginpartin av sínum lívi í Danmark, eina ferð verið í Íslandi og onkuntíð sett fótin á land í Skotlandi og Norra.

Nú var hann knappliga staddur í einum kleystri í Belgia, sum bar sjónliggarr eftir ta ógvissligu europeisku søguna. Hann kundi skifta orð á latíni og fronskum um gudfrøðiligar og bókmentaligar spurningar - við menn, sum dugdu hesi mál betur enn hann sjálvur.

Eg kann illa hugsa mær annað, enn at Janus hevur tendrað allar sínar lyktir í Averbode, og at hann - við tað at alkohol ikki var til taks - hevur víst seg frá síni vakrastu og spræknastu síðu.

Fekk vinmenn í Averbode

Í kleystrinum kom hann serliga at kenna tveir menn. Annar var Cornelius Verhoef, føddur o.u. 1905, prestvígður sama ár sum Janus var í Averbode, seinni prestur í Eshjerg. Verhoef dugdi rættiliga væl danskt. Hin var Xavier Broes, føddur 1915, prestvígður í 1939. Broes var ikki meira enn 17 ára gamal, tá ið Janus var í Averbode. Hann var um hetta mundið novisa og búið í gestahúsinum, undir somu lon sum Janus.

Janus skald. Myndin er tikin seinast í 1932, stutt eftir hansara Averbode-ferð

Og akklar skinur og urgan læt...

Broes og Janus gjørdust góðir vinir, og Broes sendi seinni Janusi - sum hann rópar „mon cher Jean“ - yrkingar og brøv, har hann við lyriskum málburði lýsir natúrvakurleikan á heysti í Averbode. Vit minnst í

hesum sambandi tær serligu gávur, Janus hevði til at tosa við yngri fólk. Tað tykist týðiligt, at bæði Verhoef og Broes hava verið hugtíknir av og følt góðsku fyri hesum merkismanni norðanefir.

Skeptikarin

Í tí gudfrøðiliga orðaskiftinum í Averbode hava Verhoef, Broes og aðrir kleysturbúgvar sjálvandi umboðað eina ivaleysa katólska kristinrúgv. Janus hinvegin hevur verið skeptikarin, sum hevði fragd av tí intellektuella í hesum orðaskifti, sum við sínum finessum kanska ikki var lögfrøðini so fjart.

Men ein spyr seg sjálván, um atdrátturin frá katholisismuni var meira enn bara intellektuellur. Tað er torført at svara upp á henda spurning. Men sum bendir á, at tað ikki bara vóru ljómurin eftir eina horvna katólska eindarmentan, tann liturgiska tignin, klangurin í tí latínska málinum og avbjóðingarnar í tí gudfrøðiliga orðaskiftinum, sum drógu Janus - men eisini trúgvín sum sálarligur leki-dómur, eina trá eftir fatan.

Ein trá eftir fatan?

Tá ið Xavier Broes í 1984 varð spurður, mintist hann Janus sum „eitt leitandi menniskja“. Yrkingin „Sancta Maria av Averbode“ ber vitnisburð um henda sama atdrátt:

Og akklar skinu og urgan læt - tað var sum í himneskum dasti, sancta Maria moy fyrri altari stóð og í góðsku og eymleika glæsti - tað kendist, sum eg kundi grátið blóð, tá hon signaði meg, hitt himnafljóð, og heilaði sorlað og brotið - sancta Maria av Averbode.

Í yrkingini „Profeturin Elias á Horebs fjalli“, yrkt í kleystrinum tann 16. oktober 1932, verður týðiliga sipað til frásøgnina í 19. kapitli í Fyrru Kongabók. Yrkingin lýsir eitt menniskja, sum orsakað av sínum sjónarmiðum kennir seg úthýst bæði av Gudi og monnum. Samstundis ber hon boð um eitt sálarstríð, sum - fyrbils í hvussu er - er endað við onkrum slag av vissu.

Tá kom til vísmannin sum fleyr og ond - og ivin flýddi, sálarpínan vond, tí Jahve talaði til hann í nánd.

Hundraðarákriggini

Janus hevði stóran áhuga fyri søgu, og eg dugi illa at hugsa mær, at hann ikki

hevur fingið eitt sindur at vita um lagnuna hjá Averbode tær stívu átta öldirnar, tað hevði verið til. Tær fyrstu tvær öldirnar í kleystursins søgu vóru ein friðarlig og blómandi tíð. Í hesum tíðarskeiði, í árinum 1194, var tann fyrsta kleysturkirkjan bygd, í romanskum sniði.

Harafurtímóti vóru 14. öld og fyrra helvt av 15. öld, tá hundraðarákriggini brimadu, ein ófriðartíð. Í Flandria var vaksin fram ein dugnalig borgarastætt, sum vann stóran inntøkur av at virka ull, innflutta úr Onglandi. Borgarastættin var nívð av tungum skattum. Býirnir gjørdur uppreistur móti Burgund, sum teir vóru partur av, og vóru fyrri blóðugum ósigri í 1408 í stríðnum við Othée. Aver-